ကွိ်မ့ဉ်နှ့ဉ်မ့ါဝဲ

- ကွိ်မ့ဉ်နှ့ဉ်ခ့ဉ်ခါခဲအံၤပှၤကိးလၢတ၊်မူးတ၊်ရ၊်စ့၊်ကိး-လိၤ. ပှၤကိး လၢကွိ်မ့ဉ်အမူးအိဉ်စ့၊်ကိးလိၤ.

- မၤတ၊်တမံၤမံၤအဃိမ့၊်ဂ့ၤ,တမၤဘဉ်တ၊်တမံၤမံၤအဃိမ့၊်ဂ့ၤ,မ့၊် လုဉ်သ့ဉ်ခါပတဝ်သဲစးတ၊်ဘျၢတဖဉ်နှ့ဉ်တ၊်ကဘဉ်ဟ့ဉ်တ၊်က မဉ်ဒ်လဲဉ်နှ့ဉ်တ၊်နဲဉ်လိၤအိဉ်ပဝ်ဝဲလိၤတံ၊်လိၤဆဲးလိၤ.
- မ့၊်တ၊်အမူးလၢပှၤလုဉ်သ့ဉ်ခါပတဝ်တ၊်ဖိအတ၊်မၤ, မ့တမ့၊်တမၤဘဉ်ဝဲအဃိဘဉ်ဒိဆါပှၤအါဂၤ, ပှၤတဝၢကရူ၊်ကရၢနှဉ်လိၤ.

ပှၤလိဉ်ကွိ်တ၊်နှ့ဉ်မ့၊်ထံကိ်၊်လိၤ

- ကွိ်မ့ဉ်အမူးနှ့ဉ်ပှၤဟ့ဉ်တ၊်ကစိဉ်ဆိုးတ၊်နှ့ဉ်မ့၊်နကစ၊်သ့လိၤ. မ့၊်ပှၤအဂၤတဂၤသ့စ၊်ကီးလိၤ. ဘဉ်ဆဉ်လၢသဲစးအကျဲအ ကျိၤန့ဉ်ပှၤလိဉ်ကွိ်တ၊်မ့၊်ထံကိ်၊်လိၤ. သုမ့၊်လဲၤဆိုးတ၊်လၢပၢၤကိ်၊်ကလၢၤန့ဉ်ပၢၤကိ်၊်ကသမံသမိးတ၊်အမူးလိၤ. သုမ့၊်ဆီကွိ်၊် ပှၤလုဉ်သ့ဉ်ခါပတဝ်တ၊်ဖိန့ဉ်ပှၤလူၤတ၊်အမူးသဲစးခိဉ်နှ၊်ကမၤဃုဉ်တ၊်ဒီးနၤလိၤ. တလိဉ်ဒီးလဲဝိၤ်ရီဘဉ်. တလိဉ်နဟ့ဉ်ပၢၤကိ်၊်, သဲစးခိဉ်နှ၊်အဘူးအလဲဘဉ်. ထံကိ်၊်နှ့ဉ်မၤတ၊်လၢနခၢဉ်စး(ပှၤဘဉ်ဒိဆါ)နှဉ်လိၤ. မ့၊်လၢကွိ်၊်မ့ဉ်အဃိပှၤတဝၢကရူ၊်ကရၢအတ၊်ဂၤ်၊်တ၊်ကျၢၤဘဉ်ဒိဝဲအဃိနှဉ်လိၤ.

- ပှၤလၢအမၤကမဉ်တ၊်နှ့ဉ်တ၊်ကဟံးနှ့၊်တ၊်ကမဉ်အဂိ၊်တ၊်ဆိုးတ၊်အိဉ်ခံမံၤလိၤ. တမံၤနှ့ဉ်မ့၊်ဝဲဟ့ဉ်တ၊်ကစိဉ်ဒီးဆိုးတ၊် (FIR) လိၤ. First Information Report လိၤ. သုမ့၊်လဲၤဆိုးတ၊်နှ့ဉ်ပၢၤကိ်၊်ကဘဉ်ကွဲးနိဉ်ကွဲးဃါဝဲလိၤ. ဆိုးတ၊်လၢကွဲးဒိန၊်သ့စ့၊်ကီးလိၤ.
- လၢခံတမံၤနှ့ဉ်ပတံထိဉ်လၢကွိ်၊်ဘျိဉ်လိၤလိၤသ့လိၤ. ပှၤကိးလၢ တ၊်ထံဉ်သဂ၊်၊်အမူးလိၤ.
- မ့၊်ဘဉ်ဃးဒီးပၢၤကိ်၊်နှ့ဉ်ပၢၤကိ်၊်ကတူ၊်လိဉ်ကွဲးနိဉ်ဃဉ်ဝဲ,ကသမံသမိးဝဲဝံးကဆီဘၢဆီကွိ်၊်ဝဲလိၤ.
- မ့၊်တဘဉ်ဃးဒီးပၢၤကိ်၊်ဘဉ်နှ့ဉ်ဘဉ်လဲၤပတံထိဉ်လၢကွိ်၊်ဘျိဉ်လိၤ. အမူးလၢဘဉ်ဃးဒီးပၢၤကိ်၊်စ့၊်ကီးပတံထိဉ်တဘျိဃိလၢကွိ်၊်ဘျိဉ်သ့လိၤ.
- ကဟံးနှ့၊်ကွိ်၊်မ့ဉ်အမူးတ၊်ကမဉ်တခါအဂိ၊်နဘဉ်စးထိဉ်အိးထိဉ်ကြၤခံဘ့ဉ်လိၤ.

တ၊်သမံသမိးခွဲးယဝ်ဒီးတ၊်စံဉ်ညီဉ်ပၢအစိကမီၤ

- ကွိ်မ့ဉ်အမူးနှ့ဉ်ဒ်နဘဉ်ဆိုးထိဉ်လၢဟိဉ်ကဝိၤဘဉ်ထွဲ (ပၢ)ပၢၤကိ်၊်ကလၢၤအသိးနဘဉ်ဆီကွိ်၊်လၢတ၊်စံဉ်ညီဉ်ပၢအစိကမီၤအိဉ်ကွိ်၊်ဘျိဉ်နှဉ်လိၤ.-
အမူးအရ၊်အံၤတ၊်ဘဉ်ဆျၢထိဉ်ဃုဉ်ဒီးတ၊်အုဉ်သးတ၊်ဖိတ၊်လံၤဘဉ်ထွဲနှဉ်လိၤ. ပှၤစံဉ်ညီဉ်တ၊်ပၢအစိကမီၤအိဉ်ပှၤစံဉ်ညီဉ်ကွိ်၊်ဒဉ်ဝဲကဘဉ်သမံသမိးစံဉ်ညီဉ်ဝဲလိၤ.
(ကွိ်၊်ဘျိဉ်ဒီးပှၤစံဉ်ညီဉ်ကွိ်၊်အတ၊်စံဉ်ညီဉ်ပၢအစိကမီၤနှ့ဉ်သဲစးအတ၊်ပဝ်ပနိဉ်အိဉ်ပဝ်ဝဲလိၤ.)

တ၊်စံဉ်ညီပၢအစိကမီၤအိဉ်ကွိ်၊်ဘျိဉ်

- လၢတ၊်ဘံဘူအမူးအရ၊်နှ့ဉ်အလုၤ်အပူၤအဖိခိဉ်တ၊်စံဉ်ညီဉ်ပၢအစိကမီၤအိဉ်နဝ်သကှ့လၢကွိ်၊်မ့ဉ်အမူးနှ့ဉ်တအိဉ်ဘဉ်. ဘဉ်ဆဉ်လၢလီ၊်ကဝီၤဒဉ်ဝဲတ၊်စံဉ်ညီပၢအစိကမီၤအမူးအကလုဉ်ဒီးတ၊်ဟ့ဉ်တ၊်ကမဉ်အဖိခိဉ်တ၊်စံဉ်ညီဉ်ပၢအစိကမီၤအိဉ်ဝဲဒဉ်လိၤ. သဲစးနဲဉ်လိၤ ပဝ်ဝဲအိဉ်လိၤ.

တ၊်ဟ့ဉ်ဆိကွိ်၊်အခွဲးတ၊်ကလုၤ်

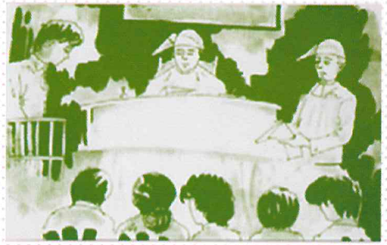
- တ၊်စံဉ်ညီဉ်ပၢခွဲးယဝ်အစိကမီၤအိဉ်ကွိ်၊်ဘျိဉ်နှ့ဉ်တ၊်ကဟံးနှ့၊်ကွိ်၊်မ့ဉ်အမူးတ၊်ကမဉ်အဂိ၊်နဆိုးထိဉ်သ့နှ့ဉ်မ့၊်လံ. ဘဉ်ဆဉ်ထံကိ်၊်,ကိ်၊်ခိဉ်မ့တမ့၊်ကိတိဝ်ဝဲလိ၊်ဘဉ်ထွဲအ“ဆိုးထိဉ်ခွဲးယဝ်အိဉ်တ၊်ကလုၤ်” (sanction)မ့၊်အိဉ်မးနဆီကွိ်၊်သ့နှ့ဉ်သဲစးနဲဉ်လီၤပဝ်မ့၊်အိဉ်ဒီး“ဆိုးထိဉ်ခွဲးယဝ်အိဉ်တ၊်ကလုၤ်”မ့၊်တပဉ်ဘဉ်နှ့ဉ်နဆိုးထိဉ်တသ့ဘဉ်.
(အဒိ-တ၊်ဆါတ၊်ပ္ၤတ၊်မၤကၤပှၤကညီ,တ၊်ဆီကွိ်၊် အမူးဘဉ်ဃး အပက-၃ လၢအမ့၊်တ၊်ပၢၤဃဝ်ထံကိ်၊် အတ၊်သဲစးတ၊်ဘျၢ-၃ တဖဉ်နှ့ဉ်တ၊်ဆီကွိ်၊်ခွဲးအိဉ်တ၊်ကလုၤ်လိဉ်ဝဲအဂ့၊်နှ့ဉ်သဲးစးနဲဉ် လီၤပဝ်ဝဲလိၤ.

တ၊်အုဉ်ကီၤ

- ပၢၤကိ်၊်တခီတ၊်ဆီကွိ်၊်လၢတ၊်ဆျၢထိဉ်တဖဉ်နှ့ဉ်ဒ်သဲစးတ၊်ဘျၢအသိးမ့မ့၊်တ၊်ကဘဉ်ဟ့ဉ်တ၊်အုဉ်ကီၤအကလုဉ်နှ့ဉ်ကဘဉ်ဆျၢ ထိဉ်ဒီးပၢၤကိ်၊်အတ၊်အါဉ်လီၤလီၤ. ဟ့ဉ်တ၊်အုဉ်ကီၤမ့၊်တသ့ဘဉ်အမူးအကလုဉ်နှ့ဉ်ဘဉ်ဆျၢထိဉ်ပှၤတူ၊်ကွိ်၊်တ၊်ဒီးတ၊်ကျိၤဃဝ်အီၤလီၤ. မ့မ့၊်တ၊်ပတံထိဉ်ဆူကွိ်၊်ဘျိဉ်နှ့ဉ်တ၊်ဟ့ဉ်တ၊်အုဉ်ကီၤသ့အမူးဒီးတ၊်ဟ့ဉ်တ၊်အုဉ်ကီၤတသ့ဘဉ်အမူးအိဉ်ဝဲလိၤ.
- ပှၤလၢတ၊်ဆိုးအီၤတဂၤမ့၊်စးထိဉ်ဟဲတုၤလၢကွိ်၊်ဘျိဉ်မဲဉ်ညါအခါပတံထိဉ်တ၊်အုဉ်ကီၤအဂိ၊်ခွဲးဃဝ်အိဉ်ဝဲလိၤ.
- အမူးလၢတ၊်ကဘဉ်ဟ့ဉ်တ၊်အုဉ်ကီၤဒီးတ၊်ဟ့ဉ်တ၊်အုဉ်ကီၤသ့နှ့ဉ်ကဘဉ်ဆိဉ်လီၤအသးလၢကဟဲလၢရူဘဉ်ဆၢဘဉ်ကတိ်၊်,တစံဉ်ဖျိးဘဉ်,တမၤဟးဂိၤတ၊်အုဉ်သးတဖဉ်ဘဉ်နှ့ဉ်လိၤ. ကဘဉ်လူၤပိဝ်တ၊်သိဉ်တ၊်သီတဖဉ်လိၤ. မ့၊်မၤဟးဂိၤအတ၊်အါဉ်လီၤန့ဉ်တ၊်ကဘဉ်ဖိဉ်ကဒါကှၤဒုးအီၤလၢဂုဝ်ပူၤလိၤ. အမူးအရ၊်အဆၢကတိ်၊်အခါမ့၊်စံဉ်ဖျိးန့ဉ်ပှၤအၢဉ်လီၤတ၊်(ပှၤအုဉ်ကီၤတ၊်)တဖဉ်တ၊်ကဟံးနှ့၊်တ၊်ကမဉ်ဒ်သဲစးတ၊်ဘျၢအသိးလိၤ.
- ပှၤလၢတ၊်စံဉ်ညီဉ်တဲဝ်လၢတ၊်သံ,ဃိဝ်နံဉ်တစီၤသးတဖဉ်နှ့ဉ်ပတံထိဉ်တ၊်အုဉ်ကီၤသ့လိၤ. ပှၤဘဉ်တ၊်ဆီကွိဉ်အီၤတဖဉ်မ့မ့၊် ပှၤအဖျံး,တဆူဉ်တချ,ဖိဒ်ဖိသဉ်, ပိဝ်မှဉ်ပိဝ်မၤ(တ၊်ဂ့၊်ဘျဲဉ်)အဃိကွိ်၊်ဘျိဉ်ဟ့ဉ်တ၊်အုဉ်ကီၤသ့လိၤ. တ၊်ဟ့ဉ်ပှၤဘဉ်ဆီကွိ်၊်အီၤတ၊်အုဉ်ကီၤန့ဉ်မ့၊်ပှၤကညီအတ၊်ဆဲးတ၊်လၢဂုၤထိဉ်အတ၊်ပနိဉ်လိၤ. (ပှၤဘဉ်တ၊်ဆီကွိ်၊်အီၤလၢအဟဲတုၤတ့၊်လၢကွိ်၊်ဘျိဉ်မဲဉ်ညါန့ဉ်တဟဲလၢကွိ်၊်ဘျိဉ်ဘဉ်အိဉ်ဝဲသ့တ၊်ပျဲအိဉ်စ့၊်ကီးလိၤ.)

တ၊်သမံသမီးတ၊်အမူး-၃မံ၊

- တ၊်ကမ၊ယိဝ်နံ်၌လါဒီးအဖိလဝ်နှ့်ပှ၊ကိုးလ၊ညီနှ၊် အမူးဒီး ယိဝ်နံ်၌ လါအဖိခိဉ်နှ့်ပှ၊ကိုးလ၊၀ရါအမူးလီ၊.
  (၁) ညီနှ၊်အမူးနှ့်တ၊်သမံသမီးလ၊ညီနှ၊်အကျဲအကျိ၊လီ၊.
  (၂) ၀ရါအမူးနှ့်တ၊်သမံသမီးလ၊၀ရါအကျဲအကျိ၊လီ၊.
  (၃) ဒ်သဲစးတ၊်ဘျ၊အသိးတ၊်သမံသမီးစှ၊ကိုးဖိအိဉ်စှ၊်ကိုးလီ၊.
- ညီနှ၊်အမူးနှ့်ပှ၊ဘဉ်တ၊်ဆီကွိ၊်မှ၊်ဟဲတုၤလ၊ရူမဲဝ်ညါနှ့်တ၊် ဖးဖျါထိဉ်တ၊်ဆီကွိ၊်တ၊်ကမဉ်တဖဉ်ဒီးသဲကွ၊်အီ၊မှ၊်တ၊်ကမဉ် အိဉ်တအိဉ်နှ့်လီ၊.မှ၊်အ၊ဉ်လီ၊၀ဲနှ့်တ၊်သမံသမီးပှ၊အုဉ်သးတ ဖဉ်တလိဉ်လ၊ဝ်ဘဉ်. ပှ၊ဟ့ဉ်တ၊်ကမဉ်သ့လီ၊. မှ၊်၀့၊်လိဝ်၀ဲလ၊တ၊်ကမဉ်တအိဉ်ဘဉ်နှ့်တ၊်သဲကွ၊်သံဒီး၌ခီဃ၊်ပ၊အပှ၊အုဉ် သး၀ဲမးတ၊်ဟ့ဉ်လီ၊တ၊်ကလုၤ်လီ၊.

MyJustice

Funded by: European Union

Implemented by: BRITISH COUNCIL

- ၀ရါအမူးနှ့်တ၊်ဘဉ်သမံသမီးဆိပှ၊လိဉ်ကွိ၊်တ၊်အပှ၊အုဉ်သး တဖဉ်လီ၊. ညီနှ၊်နှ့်တ၊်စးထိဉ်သမံသမီးပှ၊ဆိုးတ၊်(ပှ၊လိဉ် ကွိ၊်တ၊်)လီ၊. တသမံသမီးပှ၊လိဉ်ကွိ၊်တ၊်ဒ်းဘဉ်တ၊်စးထိဉ်သ မံသမီးပှ၊လိဉ်ကွိ၊်တ၊်ပှ၊လိဉ်အုဉ်သးတဖဉ်နှ့်အိဉ်၀ဲစု၊်ကီး လီ၊. (တဘဉ်သမံသမီးဒ်အံ၊ဘဉ်နှ့်သဲစးတြိဃ်တအိဉ်ဘဉ်) ပှ၊လိဉ်ကွိ၊်တ၊်ပှ၊အုဉ်သးတဖဉ်တ၊်သမံသမီးအီ၊၀ဲ၊မှ၊်တဖျါ လ၊တ၊်ကမဉ်အိဉ်ဘဉ်နှ့်တ၊်ကဘဉ်ပျဲလီ၊လ၊ကွိ၊်မူလီ၊. တ၊်ကမဉ်မှ၊်ဖျါနှ့်တ၊်ဆီကွိ၊်အီ၊လ၊သဲစးတ၊်ဘျ၊ဘဉ်ထွဲဒီးပှ၊ တူ၊်ကွိ၊်တ၊်မှ၊်ဃ့ထိဉ်လ၊တ၊်ကကိုးကဒါကှ၊ပှ၊အုဉ်သး (recall) လ၊တ၊်ကသမံသမီးအီ၊အဂိ၊်နှ့်တ၊်ကဘဉ်ကိုးကဒါကှ၊ပှ၊လိဉ်အုဉ်သးနှ့်လီ၊.ဝံးမးတ၊်ဘဉ်သမံသမီးပှ၊တူ၊်ကွိ၊် တ၊်ဒီးအပှ၊တူ၊်အုဉ်သးတဖဉ်နှ့်လီ၊.လ၊တ၊်အုဉ်သးတဖဉ်အဖိ ခိဉ်တ၊်ကမဉ်မှ၊်တဖျါဘဉ်နှ့်တ၊်ကဘဉ်ပျဲလီ၊လ၊ကွိ၊်သံလီ၊. တ၊်ကမဉ်အိဉ်မှ၊်ဖျါနှ့်တ၊်ကဘဉ်ဟ့ဉ်တ၊်ကမဉ်လီ၊.

တ၊်ကတဲ၀်ကတိ၊တ၊်ပတံထိဉ်

- တ၊်စးထိဉ်သမံသမီးတ၊်အမူးအရ၊်ကွိ၊်ဘျိဉ်နှ့်တ၊်ကိုးလ၊ “အခိဉ်ထံးရူ”လီ၊. အခိဉ်ထံးရူးမှ၊်စံဉ်ညီဉ်လ၊တ၊်ကမဉ်အိဉ်ဒီး ပှ၊တူ၊်ကွိ၊်တ၊်အသးမှ၊်တမံဘဉ်နှ့်ပတံထိဉ်ဆူရူအပတိ၊်ထိတဆိသ့လီ၊.
- အခိဉ်ထံးရူမှ၊်ဟ့ဉ်လီ၊ကွိ၊်မူတ၊်ကလုၤ်, မ့တမှ၊်ဟ့ဉ်တ၊်ကမဉ် ဘဉ်ဆဉ်ပှ၊လိဉ်ကွိ၊်တ၊်မှ၊်နှ၊်ပ၊်၀ဲလ၊ဆံးစှ၊နှ့်တ၊်ကဘျိကှ၊တ၊်ကလုၤ်အံ၊အဂိ၊်တိ၊်ထိဉ်ဆူတ၊်စံဉ်ညီဉ်ပ၊အခွဲးအိဉ် အဖိခိဉ်ရူသ့လီ၊. ကွိ၊်မှဉ်အမူးတ၊်စံဉ်ညီဉ်တဲ၀်တဖဉ်ပှ၊လ၊အသးတမံဘဉ်တကပ၊ကပတံထိဉ်,ဘျိကှ၊၀ဲအဂိ၊်တိ၊်ထိဉ်၀ဲအဆီဆီတုၤလ၊ကိ၊်စ၊ဖြဉ်သဲစးဘျိဉ်ဒိဉ်ခိဉ်သ့ဉ်ဒ်သဲစးတ၊်ဘျ၊ ဟ့ဉ်အခွဲးအသိးသ့နှ့ဉ်လီ၊.
- တ၊်ပတံထိဉ်လီ၊ဆီ-ကိ၊်စ၊ဖြဉ်သဲစးဘျိဉ်ဒိဉ်ခိဉ်သ့ဉ်အတ၊်စံဉ်ညီဉ်တဲ၀်တဖဉ်ဒဉ်လဲ၀်တ၊်ဃ့ထိဉ်လ၊တ၊်ကပတံထိဉ်လီ၊ဆီခွဲး ယ၀်သ့လီ၊.
- တ၊်အကတ၊်-ကိ၊်စ၊ဖြဉ်သဲစးဘျိဉ်ဒိဉ်အတ၊်စံဉ်ညီဉ်တဲ၀်နှ့ဉ် မ့၊်တ၊်ပ၀်၈၊်ပ၀်ကျ၊၊အကတ၊်လီ၊.

တ၊်မ၊ဘဉ်လိဝ်က့၊, တ၊်ထုးက့၊

- တ၊်မ၊ဘဉ်လိဝ်က့၊အိဉ်ခံကလုဉ်လီ၊. တလိဉ်ကွိ၊်ဘျိဉ်အတ၊် ဟ့ဉ်ခွဲးဘဉ်မ၊ဘဉ်လိဝ်က့၊သ့အမူးဒီးကွိ၊်ဘျိဉ်ဟ့ဉ်ခွဲးမှ၊်အိဉ် မးမ၊ဘဉ်လိဝ်က့၊သ့အမူးနှ့ဉ်လီ၊. (တ၊်အမူးဘဉ်ထွဲမူဒါလ့၊,သဲစးတ၊်ဘျ၊ ၃၄၅ အပူ၊တ၊်နဲ့ဉ် လီ၊အိဉ်၀ဲလီ၊)ပှ၊ဘဉ်တူ၊်တ၊်အမူး(ပှ၊ဘဉ်ဒိဆါ)အကစ၊်၎၊ လီ၊မ၊ဘဉ်လိဝ်က့၊သ့လီ၊.
- တ၊်ထုးကွံဝ်အမူးနှ့ဉ်မှ၊်၀ဲဒ်သဲစးတ၊်ဘျ၊အသိးတ၊်မ၊ဘဉ်လိဝ် က့၊တနှ့၊်ဘဉ်အမူးနှ့ဉ်တ၊်ကထုးကွံဝ်အမူးအဂိ၊်ပှ၊လ၊အဘဉ် ဒိဆါတကပ၊အတ၊်ပထံထိဉ်ဆူပဒိဉ် (သဲစးခိဉ်နှ၊်) အအိဉ်ဒီး သဲစးခိဉ်နှ၊်မှ၊်တူ၊်လိဝ်နှ့ဉ်တိ၊်ထိဉ်ဆူကွိ၊်ဘျိဉ်တဆီလီ၊. တ၊်ထုးကွံဝ်ခွဲးယ၀်အိဉ်/တအိဉ်နှ့ဉ်ဒ်သဲစးတ၊်သိဉ်တ၊်သီအိဉ်အသိးကွိ၊်ဘျိဉ်ကစံဉ်ညီဉ်တဲ၀်လီ၊.

မြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်

စကောကရင်ဘာသာစကား

ကွိ၊်မ့၊်အ၀့၊် တ၊်ကြားသ့ဉ်ညါ

www.unionsupremecourt.gov.mm